

PATRICK K. O'DONNELL

De vågade återvända

Judiska infiltratörer i Nazityskland

ÖVERSÄTTNING AV JAN WIBOM

Optimal Förlag

Ett tärningskast

Fred Mayer kupade händerna, skakade tärningarna och kastade dem längs med tätsidan. Gerbner, Rosenthal och Steinitz sträckte på halsarna och spanade förväntansfullt efter resultatet av tärningskastet. De spelade, bokstavligen, om ”blodspengar”: De hade givit blod till det lokala Röda korset. Mayer förlorade tio dollar. Tur hade han ofta, men aldrig i tärningsspel.

”Jag förlorade mitt blod”, mindes Mayer.

Frustrationen ökade. Under de senaste månaderna hade Howard Chappells tyska OG-män varit hemlösa och uppdragslösa. Efter att Chappell hade lyckats få iväg gruppen från Nordafrika till Italien, deras ursprungliga destination, stod Mayers agentgrupp återigen utan ett uppdrag. Men Mayer behöll sin besvikelse för sig själv. Under de följande veckorna begrunda de OG-männen sitt öde. Ledan är en av de svåraste utmaningarna för en soldat: Alla har sin egen tröskel för den och eftersom man förväntar sig att hamna i strid, vill man att detta ska ske så snart som möjligt, så att man slipper gå och vänta på vad ödet har i beredskap. Förutom detta och den känsla av mening och plikt som hade fört dem dit, hade Mayer och fyra andra ett tungt vägande skäl att vilja delta i kriget. De var judar och det

här var deras krig – i betydligt högre grad än det var för flertalet av de amerikanska soldaterna.

Mayer kokade av besvikelse efter det oturliga tärningskastet och han vände sig till de andra i gruppen. ”Vi kommer att få sitta här till domedagen om vi inte gör något åt det”, sade han skarpt till de andra agenterna.

Männen stirrade med talande ansiktsuttryck på Mayer och nickade instämmande. Sedan lade han fram ett djärvt förslag på hur de skulle gå till väga: ”Vi beger oss till den allierade underrättelsetjänsten i Caserta och försöker göra något åt vår situation”, sade han till de andra. ”Vi gjorde uppror, i stort sett”, mindes Wynberg senare.

Eftersom männen inte hade informerat Chappell om sina avsikter att prova lyckan någon annanstans, innebar detta i praktiken att de tog bondpermis. I en jeep som de hade lyckats få tag på, begav sig de fem av mot Caserta, där de trodde att de allierade styrkornas underrättelsetjänst hade sitt högkvarter. När de vandrade runt på gatorna i Caserta mötte de en militärpolis som de frågade om vägen till högkvarteret. Han visade dem vägen till en villa som användes som högkvarter för den bataljon som var stationerad där. De kringirrande männen lyckades på något vis hitta vägen till överstelöjtnant Howard Chapins kontor. Chapin hade före kriget arbetat vid General Foods som reklamchef; nu arbetade han med att skicka underrättelseagenter till länderna i Centraleuropa, däribland Österrike och Tyskland. Chapins speciella tysk-österrikiska enhet tillhörde SI, eller Secret Intelligence-avdelningen, inom OSS. Till skillnad mot OG-grupperna, som var inriktade på sabotageverksamhet, ägnade sig SI åt underrättelsearbete och spionage. Hundratals av OSS hemliga underrättelseagenter världen över hade infiltrerat det Tredje riket, allt ifrån den omsorgsfullt inplanterade betjänten hos Gestapochefen i Paris, till den före detta cir-

kusakrobat som tjänstgjorde som tysk sjuksköterska. Med hjälp av sina engelska kollegor lärde sig OSS att bemästra de regler för mänsklig underrättelseverksamhet och spionage som gäller än i dag.

Inne på Chapins SI-kontor fann männen någon som var villig att lyssna på dem. Chapin nickade åt de fem när de steg in i rummet och bad dem att slå sig ner. De turades om att berätta sina otroliga historier om varför de befann sig där.

Mayer började. ”Jag berättade att jag var jude och att jag ville hoppa bakom fiendens linjer för att hjälpa till med att göra slut på kriget”, mindes han.

Chapin nickade, lyssnade på männens berättelser och insåg att de hade djupt personliga skäl till att söka sig till OSS. Den lilla gruppen hade övertygat Chapin om att de var beredda att offra sina liv för något större än dem själva. De fem judarna visste alla att de förmodligen skulle bestraffas med döden om de åkte fast, inte bara för att de var fiendespioner, utan också för att de var judar. De ville alla återvända till Tyskland; de vågade återvända.

Chapin var mottaglig för deras berättelser, och när de hade talat färdigt sade han kort, ”Jag hör av mig till er.”

Männen lämnade rummet på ett led för att invänta sitt öde.

Chapin insåg männens potential och beordrade följande dag de fem judarna till Bari. När de hade kommit fram dit, eskorterades de in på kontoret till löjtnant Alfred C. Ulmer Jr, som varit försäljnings- och marknadschef före kriget och som var känd för sin intelligens och sitt pojkaktiga sätt. Ulmer hade, liksom Chapin, tidigare arbetat med marknadsföring på ett av, enligt tidningen Fortune, USA:s 500 största företag. Tjugoåttaåringen från Florida, som handplockats från den amerikanska flottan, ledde verksamheten vid OSS tysk-österrikiska avdelning i

Bari. Till avdelningens uppgifter hörde att placera in agenter i hjärtat av Hitlers Tredje rike – det kanske svåraste av OSS spionuppdrag. Hittills hade man haft blandad framgång.

Ulmer hörde sig först för om de blivande agenternas bakgrund. Han frågade var och en av männen om de var beredda att döda: Mayer svarade ja utan att tveka, men Hans Wynberg ska ha svarat nej. Ulmer gick rakt på sak och frågade männen: ”Förstår ni vad som kan hända er?”

Mayer såg Ulmer i ögonen och svarade: ”Det här är vårt krig mer än ert.”

Ulmer hade ändå skäl till oro.

Den 7 oktober 1942 hade Hitler i ett tal till det tyska folket och de tyska väpnade styrkorna förkunnat, ”Samtliga terror- och sabotagetrupper tillhörande engelsmännen och deras medbrottslingar, som inte uppträder som soldater utan som ’banditer’, kommer behandlas som sådana av de tyska trupperna. De måste dödas utan hänsyn på slagfältet varhelst de visar sig. Hädanefter kommer alla fiender på så kallade kommandouppdrag i Europa eller Afrika som grips av tyska soldater nedgöras till sista man, oavsett om de går klädda i uniform som soldater eller sabotagetrupper, är beväpnade eller obeväpnade, i strid eller på flykt.” Talet blev grundvalen för tilläggen A och B i direktiv 46, mer känt som den ökända ”kommandoordern” som möjliggjorde omedelbar avrättning av alla tillfångatagna fientliga kommandosoldater och spioner, oavsett om de greps iförda uniform eller inte.

De allierade försöken med okonventionell krigföring började få en inverkan på den tyska krigsmaskinen. Den tyske generalstabschefen, general Alfred Jodl mindes senare, ”Ordern emanerade från Hitlers upphetsning över två typer av intensifierad krigföring som började förekomma ungefär samtidigt un-

der hösten 1942. Den ena var den dödliga effektiviteten hos de mycket väl utrustade sabotageenheterna som ilandsattes från vattnet eller släpptes ner från luften. Den andra var special-agenter som verkade enskilt eller i grupp tillsammans med fienden [ryska partisaner] och som använde extrema stridsmetoder.”

Hitlers order innebar också en vedergällning för en engelsk kommandoråd på ön Sark i engelska kanalen, då engelska kommandosoldater hade bundit fast och avrättat delar av den tyska garnisonen där. Efter räden hittade tyskarna engelska dokument i vilka kommandosoldater beordrades att avrätta tyska fångar.

Efter den misslyckade sammansvärjningen för att mörda Hitler den 20 juli 1944, gavs Gestapo och SS större befogenheter för att hitta och gripa statens fiender. Man bedrev ett skräckregemente i de södra alpdistrikten Steiermark, Kärnten och Tyrolen. Säkerhetsstyrkorna, som nu stod under befäl av SS, flätade samman de strategiska järnvägsknutarna och viktigaste städerna i *Alpenland*-distrikten i ett säkerhetsnätverk.

SS och Sicherheitsdienst (SD) arresterade och avrättade tusentals män, kvinnor och barn. I nätet fastnade också allierade agenter som ibland avrättades med hänvisning till Direktiv 46. De fem judarna var på väg rätt in i ett getingbo.

Före Mayers och de andras ankomst, hade nästan alla agentgrupper som den tysk-österrikiska avdelning skickat på uppdrag in i Tredje riket misslyckats. Den första agentgruppen, Dupont, som släpptes ner med fallskärm i närheten av Wien i Österrike i oktober 1944, blev en fullständig katastrof. Jack Taylor, en före detta tandläkare från Kalifornien som blivit OSS-agent, ledde tre desertörer/frivilliga⁴ (DV:s) bakom fiend-

⁴ Desertörer/frivilliga var tillfångatagna tyska soldater som hade "desertorat" från nazismen och ställde upp som "frivilliga" för att hjälpa OSS i deras hemliga operationer bakom de tyska linjerna.

dens linjer. Landsättningen med fallskärm lyckades, men deras radio föll i en sjö. Utan kommunikationsmöjligheter hamnade Dupont i ett limbo och Ulmer hade fruktat det värsta. Taylor lyckades ändå hitta flera säkra gömställen och gruppen fortsatte att samla information. De sammanställde fullständiga uppgifter om "Sydostvallen"⁵, inklusive den exakta positionen för befästa kullar, stridsvagnsdiken, s.k. pillboxar, artillerianläggningar, kulspruteställningar etc... De lokaliserade också några utmärkta mål för allierade bombräder, däribland en lokomotivfabrik och ett hemligt flygfält. Taylor flyttade sin grupp till ett nytt gömställe varje natt. Den 25 oktober träffade de på en bonde i Schützen som lät agenterna vistas på ett höloft. Den kvällen avslöjades hela agentgruppen av en desertör/frivillig som hade förälskat sig och "köpt en diamantring till sin flicka". Den dyrbara affären fick det lokala Gestapo att ana oråd, och den kärleksranke gruppmedlemmen arresterades snart.

Gestapo gjorde sedan en razzia mot bondgården, och Taylor tillfångatogs tillsammans med tre österrikare och torterades. Taylor vägrade att bli dubbelagent eller sända ett falskt meddelande till OSS-högkvarteret på Gestapos radio. De österrikiska desertörerna/frivilliga och Taylor skickades därför alla till Mauthausen, ett av de mest ökända av Hitlers koncentrationsläger. Där fick Taylor slita hårt varje dag och släpa otroligt tunga bördor av sten uppför branta sluttningar, bevakad av brutala tyska och ukrainska SS-vakter med piskor som brukade roa sig med att slänga ner fångar som var alltför svaga för att arbeta från klippkanten längst upp i stenbrottet. Den amerikanske agenten Taylor dömdes till att avrättas och skulle också ha blivit det om inte en tjeckisk kontorist hade bränt hans avrättningsorder. Mauthausen var ett av de koncentrationsläger som

⁵ Sydostvallen var belägen i Steiermark, vid Donaus nedre del. Den byggdes av judiska fångar och slavarbetare under ledning av Organisation Todt.

befriades sist av de allierade eller ryssarna. När Taylors befriare hittade honom, hade han förvandlats från en smärt man som vägde 74 kilo till ett utmärglat benrangel på 50 kg. Även de tre österrikarna överlevde mirakulöst nog Mauthausen och befriades av de allierade.

En annan agentgrupp som skickades iväg från Italien av OSS bestod av tre män och gick under namnet Orchid. Orchid släpptes ner med fallskärm bakom fiendens linjer i ett område som kontrollerades av Titos partisaner. I den officiella operationsrapporten beskrivs inledningen av uppdraget:

Den 25 oktober gick männen, tillsammans med en grupp jugoslaviska partisanvägvisare, över gränsen till Tredje riket och den ”nya tyska gräns” som hade etablerats av nazisterna efter den inledande ockupationen av Jugoslavien 1941 – en gränslinje som sedan länge ignorerats av både tyskar och jugoslaver. Det återstod endast spillror av taggtråd, vaktstugor och bunkrar, något som vittnade om effektiviteten hos partisanerna som kämpade i området... Tillsammans bestod deras kolonn av mellan sextio och sjuttio män; 20 eller 30 var beväpnade med gevär, tre bar på maskingevär och resten av partisanerna fungerade som bärare. Kolumnen vek av från vägarna, hittade en bergsstig genom skogarna och var hela tiden på sin vakt för bakhåll.

Orchids färd längs de tyska gränserna blev extremt snirklig på grund av den tyska arméns snabba förflyttningar i Jugoslavien. Den enda överlevande medlemmen av Orchid beskrev resan som:

Rutinartad, kanske enformig, själva förflyttningarna genomfördes dock under en hel del upphetsning, baserad på både verklig fara och

falska alarm. De mycket skickliga partisankurirerna och patrullerna var extremt försiktiga, berättade [en av gruppens medlemmar] för mig. Vid många tillfällen fick gruppen förhandsrapporter om att en viss järnväg eller landsväg skulle komma att försena deras framryckning på grund av de tyska vakternas förflyttningar, bara för att sedan finna att de kunde ta sig över den utan problem. Gerillakrigföringens rörlighet och det stora antalet tyska soldater som verkade i området kunde å andra sidan orsaka oväntade sammanstötningar där man med nöd och näppe lyckades undkomma fienden. I en by hyllades gruppen som "befriare" eftersom enheter ur den tyska armén hade evakuerats därifrån endast några timmar tidigare. Vid ett annat tillfälle föll en bondgård, där gruppen hade övernattat, i tyskarnas händer endast ett par timmar efter gruppens avfärd.

Agentgruppen rönste till att börja med en del framgång, då den kunde förse högkvarteret med information om bombmål. Motståndningarna ökade dock i och med att partisanerna "vägrade att förflytta sig längre norrut utan ett stort förrådsnedsläpp från OSS". De "nekade artigt gruppen tillstånd att gå norr om floden Drava utan dem".

Partisanerna hade goda skäl till att vara försiktiga. Ett förband på femtusén män, tungt beväpnade med artilleri, hade gått över den tyska gränsen på hösten 1943 i ett försök att skära av järnvägen mellan Agram och Laibach (Ljubljana), en viktig tysk förbindelseled för transporter av förnödenheter från Tyskland till Balkan. Luftwaffe, i samverkan med Wehrmacht och SS-polisens bepansrade enheter, drabbade samman med partisanerna under ett sju dagar långt slag. Partisanernas stridsförband förintades till slut fullständigt när tyskarna satte in förstärkningar från den nionde SS-pansardivisionen och den sextonde SS-pansargrenadjärdivisonen med understöd av Stuka-störtbombare.

Under det fastlåste läget mellan Orchid och partisanerna, upphörde radiosändningarna från Orchid, och de övriga medlemmarna i gruppen hördes aldrig av igen. Man antog att tyskarna hade slagit ut de partisanenheter som gruppen samverkade med. Trots att samtliga OSS-agenter dödades, ger man i den offentliga rapporten ett erkännande åt värdet av den information som de samlade in:

Underrättelserna som vidarebefordrades från gruppen innehöll en del för det amerikanska flygvapnet extremt värdefull information om skadeverkningar av flygbombningar, vissa nazistiska fabrikers belägenhet i Kärnten samt uppgifter om järnvägstrafiken – och trafikstörningar – på ett antal järnvägslinjer i södra Österrike och norra Jugoslavien.

Under ett annat av Ulmers uppdrag, med kodnamnet Dillon, släpptes agenterna, inklusive desertörer/frivilliga ner med fallskärm i närheten av Klagenfurt i december 1944. Gruppen skickade omgående värdefull information via radion, men i februari 1945 tillfångatogs en av de deserterade/frivilliga av Gestapo. Han förrådde omedelbart de andra i gruppen och erbjöd sig att visa Gestapo vägen till deras gömställe. Det följde en dramatisk eldstrid mellan SS och Dillons gruppleddare löjtnant Miles Pavlovich:

Hans [en av de deserterade/frivilliga] gick med på att leda polisen till löjtnant Pavlovichs gömställe. Fastbunden vid sina fångvaktare med ett tio meter långt rep, visade han dem vägen till Martha Frais hus och knackade gruppens vanliga signal på dörren. Victor hörde knackningen och väckte Martha, som gick och öppnade. I dörröppningen stod en polis som sköt löjtnant Pavlovich i magen när denne försökte dra sin pistol. Sedan försvann han ur dörröppning-

en. Ett ögonblick senare avfyrades skott in genom fönstret och två handgranater som kastades in genom fönstret exploderade i rummet. Martha Fraiss blev hysterisk och bönföll löjtnant Pavlovich att döda henne så att hon skulle undgå nazisternas hämnd. Löjtnant Pavlovich sköt henne i huvudet och nästan omedelbart därefter döddes löjtnant Pavlovich av ett skott i huvudet.

Poliserna gjorde inga försök att gå in i huset förrän på morgonen. Victor satt i rummet med de två kropparna och inväntade gryningen och en möjlighet att komma undan, men klockan 0700 gick en skara poliser och SS-män, ledda av en ung pojke, in i huset. En av SS-männen kände igen Victor och tilltalade honom med hans rätta namn. De visiterade honom utan att tillfoga honom någon kroppslig skada och förde honom sedan till polisstationen där Prester [se nedan] samt Hans och ett tjugotal av deras lokala kontakter redan satt inspärrade.

De övriga medlemmarna i gruppen, däribland Julio Prester, en amerikansk sjöman från New Jersey av jugoslavisk härstamning, användes som dubbelagenter av Gestapo och fick återuppta radiokommunikationen. Prester skickade upprepade gånger nödsignalen till OSS-högkvarteret, men ändrade bokstäver i sina meddelanden för att varsko OSS om att han tillfångatagits. Detta tjänade ingenting till, för efter en tid skickade man ytterligare en medlem av gruppen rakt i armarna på en beväpnad välkomstkommitté från Gestapo. Misslyckandet med att tolka de kodade meddelanden som skickades till OSS-högkvarteret av tillfångatagna agenter var ett återkommande problem. Alldeles för ofta missade högkvarteret de nyanser som visade på att OSS-agenten var i händerna på Gestapo.⁶

⁶ Se Appendix B för den ursprungliga Dillon-rapporten som skrevs 1945.

Inne på Ulmers kontor hälsades de fem vännerna av två andra judiska flyktingar, Dyno Lowenstein och Walter Haass. Båda hade unkommit fasorna i det Tredje riket innan kriget bröt ut och arbetade nu för OSS. Rosenthal, Gerbner, Steinitz, Wynberg och Mayer insåg att de befann sig bland vänner med en och samma målsättning: att slå tillbaka mot nazistregimen.

Den trettioårige Lowenstein var född i Tyskland och var känd för sin skarpa intelligens. I en rapport konstaterades att, ”Han var beslutsam och hade gedigna kunskaper om de europeiska motståndsrörelserna och de tyska truppers sammansättning och utrustning”. Den lågmälda men beslutsamme Lowenstein hade nyligen fullgjort sin utbildning vid arméns underrättelse-skola vid Camp Ritchie, belägen vid de idylliska bergssluttningarna vid Blue Ridge Mountains i västra Maryland. Lowenstein, som var mycket analytiskt begåvad och av adligt ursprung, hade tagit sin examen vid Paris elithögskola, La Sorbonne, där han anställdes av Nationernas Förbund för statistiskt forskningsarbete. Efter att ha flytt från Tyskland, tillbringade han två månader i Prag och flydde så småningom från det tyskockuperade Frankrike 1941. Han talade tyska, franska och engelska med endast en svag brytning. En kollega beskrev Lowenstein som skraddarsydd för hemligt underrättelsearbete. ”Hans analytiska sinne, skarpa intelligens, fullkomliga pålitlighet och diskretion, samt hans mycket företagsamma läggning, gör att han, enligt min åsikt, lämpar sig perfekt för arbete på fältet”.

Den tjugotreårige OSS-spionen Walter Haass, känd för sina skarpt utmejslade anletsdrag, vågigt mörkblonda hår och genomträngande blågröna ögon, utstrålade självförtroende. Hans far hade lett en fackförening för textilarbetare i Aachen – något som återspeglade Haass rötter i arbetarklassen. Familjen Haass flydde från Tyskland 1933 och bosatte sig vid den belgisk-tys-

ka gränsen, där Haass fick anställning som ”gränssekreterare”. I denna tjänst ”utförde han ett ytterst värdefullt arbete genom att upprätthålla underjordiska kontakter [med tyska och belgiska judar]”. Haass vrickade båda fotlederna under hoppträningen, och OSS tilldelade honom en tjänst som krävde mer hjärna än muskelkraft. Haass, som ansågs mycket intelligent, kunde även flyga ett flygplan. 1940 emigrerade Haass till USA och tog värvning i den amerikanska armén och 1943 fick han amerikanskt medborgarskap, kort innan OSS handplockade honom till underrättelsearbete.

Efter presentationen placerade Ulmer de fem i olika grupper och tilldelade varje grupp ett rum i en gammal italiensk herrgård som hette Villa Suppa. Den slottsliknande egendomen, som var belägen i ett lantligt område utanför Bari, inrymde den tysk-österrikiska avdelningen. Den muromgärdade villan, med den av träd kantade gården och de välskötta gräsmattorna, låg i ett avskilt område i utkanten av den adriatiska hamnstaden. OSS använde sig också av en annan villa i trakten, Villa Pasquali. De två villorna utgjorde de centrala träningsanläggningarna för OSS hemliga underrättelseagenter i Italien, men användes i det fördolda även för träning av desertörer/frivilliga.

Under hela 1944 hade de allierade underrättelseorganisationerna problem med att hitta och rekrytera möjliga agenter som skulle kunna infiltrera historiens mest ökända polisstat. Eftersom de allierade arméerna hade nått gränserna till Hitler-tyskland, var det nu av högsta vikt att hitta agenter som kunde smälta in fullständigt och undvika att gripas av Gestapo. Till skillnad mot i Frankrike och Italien, där civilbefolkningarna på det stora hela sympatiserade med de allierade, skulle agenterna tvingas verka bland den fientligt inställda tyska befolkningen, vilket skulle göra det oerhört svårt att hitta säkra gömställen och få tag på mat. Istället för att helt och hållet förlita sig på

amerikanska agenter som perfekt behärskade och kände till det tyska språket och den tyska kulturen, använde sig OSS av den primära resurs som fanns nära till hands – tyska krigsfångar. Engelsmännen hade nått fram till samma slutsats, och trodde att användandet av krigsfångar var ”den enda möjligheten att ta sig in i Tyskland och Österrike”.

Flera amerikanska OSS-stationer, bland annat Labor Desk i London, hade skickat iväg grupper bestående av tyska krigsfångar till Tyskland, men operationernas laglighet var en knepig fråga. Enligt Genèvekonventionen innebar användandet av krigsfångar som agenter att man rörde sig ute på tunn is, ur juridisk synvinkel. Behovet av agenter tvingade dock OSS att bortse från Genèvekonventionen; i detta fall fick ändamålet helga medlen och man struntade i lagarna.

OSS-agenter som Lowenstein och Haass kammade metodiskt igenom krigsfängelägren för att hitta lämpliga frivilliga till uppdragen. Ett antal män med antinazistiska sympatier handplockades från lägren och utsattes för en noggrann granskning. Om de befanns lämpliga, erbjöds de möjligheten att verka som frivilliga vid ett uppdrag inne i Tyskland. Många av deras familjer stod under bevakning eftersom de hade deserterat från den tyska armén. Om de blev tillfångatagna, skulle detta med all säkerhet innebära döden för både dem själva och deras familjer.

Mayer och hans grupp skulle nu, ironiskt nog, paras ihop med dessa före detta nazisoldater i ett uppdrag ägnat att skada deras fosterland.

Lowenstein och Haass eskorterade männen till deras rum i Villa Suppa. Lowenstein sade åt männen att utforma sina egna uppdrag grundade på deras individuella specialkunskaper och kännedom om tysk politik, geografi och kultur.

Ulmer lät Gerbner och Rosenthal, som var bästa vänner se-

dan tiden vid Congressional Country Club, kampera ihop. Kort efter att de två hade flyttat in, presenterade Lowenstein dem för deras nya gruppmedlem, Paul Kröck. Fem år av krig hade gett Kröck, med det runda barnansiktet och den troskyldiga blick- en, både fysiska och känslomässiga ärr. Kröck, som i fem år tillhörde Wehrmacht och hade tilldelats den höga utmärkelsen Järnkorset av andra klassen, hade deltagit i de flesta av Tysk- lands beryktade fälttåg i Polen, Frankrike och Sovjetunionen. 1944 deserterade han, en veteran bland pojkar, från den tyska armén och kämpade kort därefter tillsammans med italienska partisaner i norra Italien mot just den armé som han tillhörde.

Före kriget hade han undervisat i skidåkning inom Reichs- bund für Leibesübungen (nazisternas idrottsorganisation) och testat gevär (han var en mästerskytt). Hans intelligens, starka demokratiska övertygelse och, allra viktigast, hans lokalkänne- dom om den österrikiska staden Graz, gjorde Kröck till en vik- tig tillgång för OSS.

Steinitz inkvarterades tillsammans med en annan desertör/ frivillig, medan Freddie och Wynberg fick dela ett rum i villan. Av säkerhetsskäl skildes männen åt och fick bara träffa varan- dra ute i trädgården och på gården; trots detta blev många av de frivilliga desertörerna goda vänner med de judiska OSS-med- lemmarna. I ett taffligt försök att ytterligare främja den opera- tiva säkerheten och förhindra onödig spridning av information, fick männen engelsklingande tacknamn. Hans Wynberg blev Hugh Wynn, Frederick Mayer förblev Frederick Mayer, efter- som det lät tillräckligt engelskt och Paul Kröck tilldelades tack- namnet George Mitchell. Även Rosenthal, Gerbner och Stein- itz fick tacknamn. Längre fram försågs de med lämpliga bak- grundsberättelser inför uppdragen bakom fiendens linjer, men innanför villamurarna skulle agenterna tilltala varandra med sina angliserade namn.

När männen hade gjort sig hemmastadda i sina nya kvarter, gav Lowenstein Mayer och Wynberg en snabbkurs i spionageverksamhet. OSS byggde på deras OG-träning och undervisade i hur man arrangerar mänskliga spionringar och samlar in och vidarebefordrar underrättelseinformation. De lärde också ut hur man kunde identifiera tyska enheter och verka oupptäckt bakom fiendens linjer. ”Dyno var en förbaskat bra lärare”, mindes Mayer.

Hans berättade om ”utbildningen” som de fick av Lowenstein:

När vi hade stigit upp på morgonen, och innan vi hade hunnit sätta oss vid frukostbordet, lät han den [mycket fåtaliga gruppen] av OSS-medlemmar stå upp och ta fram sina .45-kalibriga pistoler. Han tog sedan fram sin egen pistol, tog ur magasinet och kulorna, sade åt oss att göra detsamma och, med pistolen riktad mot någon fiktiv tysk, tryckte han sedan på avtryckaren samtidigt som han sade att detta var den enda övningen vi behövde; skjut så fort ni ser en tysk.

Trots all sin vräkiga prakt låg Villa Suppa ändå ute på landet och saknade bekvämligheter som elektricitet och nöjen. Mayer, som avskydde den isolerade tillvaron, tog saken i egna händer och kom på ett sätt att få tag på ett fordon. En kväll smög Hans och Freddie in i fordonsparken hos ett arméförband i trakten och ”rekvirerade” en halvbandvagn. ”Något av det första som Hans och jag gjorde tillsammans var att stjäla en halvbandvagn. Vi körde runt med fordonet överallt och parkerade det sedan bakom villan”, mindes Freddie.

Under en av utflykterna till staden, släntrade männen in i Baris operahus och slog sig ner i en av de främre raderna. De njöt av föreställningen och placerade sina fötter med hopparkängor-

na på sätena framför sig. Stunden återgavs, tillsammans med ett foto på männen, i traktens tidning som syrligt beklagade avsaknaden av kultur hos de amerikanska soldaterna.

Lowenstein såg mellan fingrarna med stölden av halvbandvagnen eftersom denna visade på Mayers initiativförmåga. Fredgies risktagande och kreativitet var ett typexempel på tänkandet inom OSS. Efter att ha gjort stort bruk av fordonet under några månader, återlämnade de det till fordonsparken i smyg, med en papperslapp på vindrutan med meddelandet: ”Tack så mycket och God Jul”.

I villan huserade också avdelningen för förfalskningar och dokumentation, där den tysk-österrikiska sektionen lät tillverka dokument som överensstämde med agenternas bakgrundsberättelser. Alla detaljer måste vara perfekta vid inplaceringen av en agent bakom fiendens linjer, och i synnerhet dokumenten. I första hand var det bäst med äkta handlingar; men i många fall måste avdelningen tillverka dokument som överensstämde med agentens täckmantel. Det var de små detaljerna som var avgörande: dokumentmakarna var tvungna att få tag på rätt sorts papper och bläck, de måste ge fotona den rätta patinan och anbringa rätt sorts stämplor. En felaktig vattenstämpel eller stämpel kunde utan vidare leda till att en agent arresterades och dödades. Avdelningen hade anlitat ett antal expertförfalskare som arbetade i villan. Med hjälp av sin charm och fyndighet lyckades Freddie få den främste av dokumentförfalskarna i villan att tillverka falska kvartermästarhandlingar som gav honom befogenhet att hämta ut en filmprojektor och en generator. Med tillgång till elektricitet och en projektor, kunde männen nu titta på filmer i villan.

Männen fick också lite vila och avkoppling när Lowenstein försåg dem med permissionssedlar. Hans minde hur han tillbringade sin permission:

Luke (min bror) hade varit med vid landstigningen i Normandie och hans förband (som tillhörde den första armén) blev kvar i Normandie ett tag. Jag hade tagit reda på var han låg placerad, fick en veckas permission och gav mig av från Bari. Jag fick skjuts med några amerikanska soldater (jag bar sergeantsuniform) till Foggia, flygvapnets stora bas, och efter att ha pratat med några i flygplansbesättningarna fick jag följa med i ett bombplan till deras bas i södra Frankrike (i Montpellier, tror jag). Det fanns ett OSS-förband där, och jag följde med en grupp till Paris. Vi fick åka i en fin amerikansk bil, en Packard!! Föraren och OSS-agenten som satt bredvid honom var avskiljda av en glasruta, och jag satt i mitten i baksätet, omgiven av två agenter (spioner) utklädda till katolska präster. Det hade snöat ymnigt och vägarna var täckta av snö och is. Jag tyckte föraren körde för fort och kände mig väldigt spänd. Omkring åtta mil utanför Montpellier, i en fart av 80 kilometer i timmen, körde vi av vägen i en skarp kurva och rakt in i ett träd. Jag var tillräckligt på min vakt för att hinna ducka bakom framsätet. Vi kraschade. Jag var chockad men i livet.

Två döda och två svårt skadade (en man flög rakt igenom glasrutan mellan fram- och baksätet). Efter en dag på sjukhus begav jag mig till Paris där jag lyckades få tag på en jeep och en förare (och i den öppna jeepen anlände jag till Normandie i så gott som genomfruset skick!). Jag fick dock träffa min bror, men efter en dag fick jag ett brådskande meddelande om att återvända så fort som möjligt. Jag har fortfarande ett foto på mig och min bror i Normandie!

Lowenstein skickade också iväg de två vännerna på flera påhittade uppdrag för att vässa deras förmåga som spioner. Ett uppdrag gick ut på att de skulle uppträda som tyska agenter i allierade uniformer och infiltrera Brindisis hamn, som vid denna tid stod under brittisk kontroll. Med uppgiften att lägga beslag på kartor över hamnens försvarsanläggningar, gick männen

snabbt till verket. Utan att bära några gradbeteckningar på uniformerna infiltrerade de hamnområdet. Hans Wynberg min-
des händelsen: ”Med mycket stark tysk brytning och utan nå-
gra papper, letade vi efter kartor som angav placeringen av samt-
liga allierade minfält i hamnarna i Brindisi och Bari. Vi hittade
dem och erbjöd sergeanten som ansvarade för kartorna en flaska
whisky för dem, vilket han accepterade. Vi lämnade hamnom-
rådet. Det här var säkerhet när den var som bäst i oktober 1944”.

Efter att framgångsrikt ha genomfört det påhittade uppdra-
get, steg Mayers och Wynbergs aktier hos Lowenstein. Färdig-
heterna i tyska blev dock den viktigaste frågan när Lowenstein
och de övriga diskuterade huruvida Mayers tyska skulle räcka
till bakom fiendelinjerna. Lowenstein utformade ytterligare ett
test: Man skulle placera Mayer i ett krigsfängeläger tillsam-
mans med tillfångatagna tyskar under tre dagar och se om han
var trovärdig som tysk soldat. Lowensteins test kunde börja.